Deset ran egyptských

Původ materiálu
Tomáš Pavelka
Pořadí v lekci
21

Exodus 5–10

Postřehy pro učitelku

- pátá kapitola: Vystihují ji závěrečná Mojžíšova slova: „Panovníku, proč jsi dopustil na tento lid zlo? Proč jsi mě vlastně poslal? Od chvíle, kdy jsem předstoupil před faraóna, abych mluvil tvým jménem, nakládá s tímto lidem ještě hůře.“ Každá změna je vlastně z počátku k horšímu. Terpve později přináší ovoce. Nebezpečí každého otroctví, zejména otroctví hříchu, je, že si člověk pořád říká, že „zvládá“, že změna by přinesla okamžité nepříjemnosti a nepohodlí. I když chce člověk změnit svůj osobní život, třeba přestat být líný, první, co zažívá, je jen nepohodlí, kdežtok jako lenoch měl pohodlí. A to je jediné, co ze začátku má. Terpve časem přijde třeba radost z práce nebo radost z pohybu a nějaké výsledky.

- Všimněme si, že v kapitole 5 si nikdo nevšímá skutečné příčiny všeho – tj. že Izraelci jsou v Egyptě zotročováni. Přesněji, nikdo si to NECHCE přiznat. Faraon si namlouvá, že Izraelci jsou líní, nepřipouští si, že je ničí robota, kterou jim uložil. Izraelští dozorci si neuvědomují, že jejich potíže působí stále ten samý faraon a Egypt. A takhle nakonec smýšlí i Mojžíš, nedochází mu, že za potížemi je faraon a nikoliv Bůh, který chce lid od faraona vysvobodit. Jedni přehrávají odpovědnost na druhé, jen Bůh na nikoho odpovědnost nepřehrává, ale přijímá ji.

- Faraon jde na věc chytře, nedá zavřít nebo zabít Mojžíše a Árona, aby se z nich nestali mučedníci a hrdinové. Na místo toho kvůli nim přitíží lidem, aby je proti nim poštval.

- Mojžíš se vlastně až do konce Exodu nepřestane ptát: Panovníku Hospodine, proč jsi mě vlastně poslal. Cesta vysvobození, ani křesťanova cesta, není nikdy bez překážek. Už jen proto, že Bůh nevysvobozuje jen tělo, ale především duši, z otrockého myšlení. Otrok

chce jen lehkou službu a dobře najíst. Ani ho nenapadá, ež by mohl výt svobodný a rozhodovat sám o sobě – otroctví je pohodlnější. Takže když Bůh vysvobozuje člověka z otroctví, na začátku to člověk vlastně nechce. Bůh vysvobozuje člověka, aby chtěl jiné věci, než které chtěl jako otrok.

- kapitola šestá: Hospodin Mojžíše ujišťuje, že jeho záměr není vyvést Izraelce není nějaký rozmar, ale že uzvařel SMLOUVU s Abrahamem, Izákem a Jákobem. Bůh je všemohoucí a tak hi nikdo k ničemu nemůže donutit, proto je přirozeně nevypočitatelný. Ale smlouvou se Bůh sám zavazuje, co bude dělat a nemůže vzít své slovo zpět a svou smlouvu porušit – jedině tak, ve smlouvě, lze najít o Bohu nějakou jistotu. Bůh také připomíná, že teď se děje něco nového, protože praotcům ještě neprozradil své jméno Hospodin, jako nyní Mojžíšovi. Není to tedy tak, že za straých časů bylo všechno lepší a co šlo tehdy, teď už nejde, ale právě naopak, teď se Bůh lidem více přiblížil (v utrpení!) a prozradil jim své odobní jméno – je k nim důvěrnější.

- Budeš pro faraona Bohem – pohané mají sklon vidět vše jen v lidských souvislostech. Za Mojžíšovým jednáním nevidí faraon jednání skutečného Boha, vidí jen Mojžíše. Také naše křesťanské poselství chápou pohané jen jako prosazování našich osobních zájmů.

- Faraon je odsouzen k nepochopení: Já však zatvrdím faraónovo srdce a učiním v egyptské zemi mnoho svých znamení a zázraků. Velká otázka je, proč Bůh brání faraonovi v pochopení. Znamená to dvě věci: Jednak, že je to Bůh sám, kdo dává člověku uvěřit, kdo mu dává pochopení Božích věcí. Člověk vlastní silou Boha nenajde. Nejsme věřící, protože jsme chytřejší nebo lepší než druzí lidé, ale proto že nám Bůh dal ten dar. Na vsou víru nemůžeme být pyšní, máme za ni být vděčni, máme mít radost z toho, že nám Bůh dal poznat to, co ostatní nechápou.

- Za druhé, jde tu o něco, pro co nemáme moc smysl: O Boží čest. Bůh zatvrdil faraonovo srdce, aby se v Egyptě proslavil, aby zde mohl vykonat mocné činy, jaksi, aby předvedl svou sílu. K osobnosti každého člověka patří i jeho pověst, jeho sláva. Každý člověk touží být uznávaný, mít respekt. Tím spíše na to má plné právo Bůh, tím spíše patří sláva k Bohu. My opět máme být vděčni, že u nás se Bůh proslavil dobrými věcmi: Tím, že nás osvobozuje od našich vin a pomáhá nám v našem životě.

- Faraonovi služebníci dokážou to samé, co Mojžíš – promění své hole v hady a vodu v krev. I lidé dovedou někdy konat neobvyklé, zázračné věci. Proto to hlavní na Bohu

nejsou zázraky, ale to, že své lidi miluje. Vydržet někoho mít rád po celý život, to je největší div, protože je to náročné a proto také něco takvého není moc k vidění. Ukazuje se také, že cosi jako magie může v omezené míře fungovat. Křesťan by se neměl nechat zmást tím, když vidí něco napřirozeného – ano, takové věci jsou, ale ne vždy jsou od Boha.

První rána – voda v krev

- voda v krev – nemusela to být doslova krev, voda mohla jen jako krev vypadat, ale to přijde nastejno, když se někomu něco takového stane (jako se stalo Egypťanům) Bůh zasáhl první Nil, protože Nil byl pro Egypťany bohem, na kterého spoléhali, od kterého brali svou nadutou jisotu. Ukazuje se, že Nil bohem není a nedá se na něj spoléhat.

- 7,24 Egypťané kopali kolem nilu – proto, aby se vytvořila jakási sutudánka a voda, která do ní prosákne z Nilu, se v půdě přefiltruje.

Druhá rána – žáby

- z Nilu, který je pro Egypťany Bohem, vychází i druhá rána. Mojžíš zdůrazňuje, že až pohroma skončí, žáby „zůstanou jen v Nilu“. Nil, který Egypťané vidí jako posvátný, je ve skutečnosti plný těchto slizkých tvorů. U všeho z čeho si děláme falešného boha, můžeme ve skutečnosti najít něco odpudivého, když na to přijde, pokud nejsme slepí.

- Mojžíš se „úpěnlivě modlí“ za faraona – modlí se tedy za své nepřátele, jak to kázal Ježíš, Starý a Nový Zákon jsou tedy ve shodě.

Třetí rána – komáři

- třetí pohroma vychází ze země, která dávala Egypťanům úrodu a proto ji také uctívali. Ale, když na to přijde, země je jenom prach, kdo dává vyrůst rostlinám, je Bůh.

Čtvrtá rána – mouchy

- mouchy už faraonovi služebníci vyvést nedovedou. Mojžíš říká faraonovi, že Bůh je pánem i jeho země – ani Nil, ani Země nejsou bohem.

- 8,22 To, co máme obětovat Hospodinu, svému Bohu, je Egypťanům ohavností. Izraelci obětovali ovce a krávy, což byla pro Egypťany posvátná zvířata. Je to trochu podobné, jako by nám příliš nevadí, když někod zabije prase nebo králíka, ale přišlo by nám hnusné, kdyby někdo zabil psa nebo kočnu, domácí mazlíčky.

Pátá rána a šestá rána – dobytčí mor a neštovice

- nejdříve nemoc dobytka, pak lidí

Sedmá rána – krupobití

- krupobití zasahuje třetí část přírody po zvířetech a lidech, obilí

- Bůhd už dává některým možnost uvěřit – kdo uvěří, schová své lidi a stáda

- Bůh dává Egypťanům čanci přežít, pšenice a špalda nejsou potlučeny. Božím cílem není Egypťny zničit, ale přivést k nápravě. Menší potíže, které se nám dějí, nás mají probrat, jsou jako šťouchnutí nebo pohlavek, abychom si řekli: Bůh mi dal lekci, tak takhle ne, ať se nestne něco horšího. To říká i Ježíš při jednou uzdravení: Jdi a nehřeš už, ať se ti nestane něco horšího.

Osmá rána – kobylky

- faraon nechce propustit děti. Všichni zlí vládcové si nepřejí, aby se děti dozvěděli o Bohu. Myslí si, že s dospelími už nepohnou, ale děti si chtějí nechat pro sebe. Učitelé a ředitelé na mnoha školách dnes nechtějí, aby se učilo náboženství.

Devátá rána – tma

- Egypťané se neodvážili hnout z místa – může být také proto, že nevěřící bývají pověrčiví a bojí se ve tmě různých strašidel. Izraelci si prostě doma rozsvítí, vědí, že v noci není nic, co není i ve dne a že Bůh kraluje i v noci.

- Faraona nechce propustit zvířata, ale Bůh spolu s lidmi vysvobozuje i přírodu.

Návrh výkladu

- i když je to celých 6 kapitol, text se dá celkem dobře přčíst celý, třeba z Dějepravy nebo jiné dětské bible. Vykládat ho není moc potřeba, mluví sám za sebe. Případně lze postupovat takto.

- Mojžíš jde poprvé za faraonem. Faraon nemá dost odvahy ublížit přímo jemu, tak uškodí Izraelcům, aby neměli Mojžíše rádi. Všichni pochybují. Ale vždycky, když se něco napravuje k lepšímu, je to ze začátku horší. Třeba když se začneme pořádně učit do školy, nejdřív máme míň volného času, ale potom nám jde všechno snadněji a máme ho pak víc, než dříve a máme klid. (možná dost hloupý příklad, vymyslete si lepší)

- Bůh zatvrdí faraonovo srdce, aby se mohl před Egypťany předvést (možná říci nějak mírněji). Když člověk Boha poslouchá, je to proto, že mu sám Bůh jakoby kouzlem proměnil sdrce, i když si člověk myslí, že se tak rozhodl sám. Je naše velká výhoda, že nám Bůh dal víru.

- Vylíčení ran. Faraon se nejdříve vždy omlouvá, slibuje, že se polepší, ale když mu otrne, dělá si zase, co chce. Dejme si pozor, abychom nebyli stejní.

Motivační otázky

- Kterých zvířat či hmyzu se štítíte?

- Která rána byla nejhorší? Žáby, komáři, atd.?

- Vyjmenujte devět ran, o kterých jste zatím slyšeli.

Aktivity

- každé z dětí si může vybrat jednu z ran a namalovat ji, nebo je namalovat všechny.

Odkaz na pracovní list
21 Mojžíš a Áron jednají s faraonem - st
Kam dále
NŠ Louny
Cílová skupina
Školní
Katechetické cykly

NŠ Louny

Biblický odkaz (kat)

Exodus 5–10